

A biztosítás jelentősége kisebbségi gazdasági életünk szempontjából és a Minerva biztosító r.-t.

Előadó: **Sándor Béla**, a Minerva Biztosító R. T. vezérigazgatója.

Pártunk közgazdasági szakosztályának eddigi tevékenysége főleg arra irányult, hogy gazdasági sérelmeink és kívánságaink vizsgálata mellett parlamenti csoportunk részére kijelölte azokat az utakat, amelyeket alkalmasnak láttott arra, hogy ezeken haladva legégetőbb gazdasági kérdéseink politikai eszközök igénybevételével orvosoltassanak. Parlamenti képviselőtünk ezen a téren figyelemreméltó eredményeket is ért el, mindazonáltal világosan láthatjuk ma már, hogy az adott helyzetben és az eddigi tapasztalatok alapján nem számíthatunk arra, hogy valamennyi gazdasági sérelmünk belátható időn belül törvényhozási úton nyerjen orvoslást.

Becsületes gazdasági törekvéseink állami támogatására vajmi keveset számíthatunk, sőt tényként mutathatunk rá arra is, hogy egyes törvényhozási és kormányhatalmi intézkedések gazdasági törekvéseink és intézményeink támogatása helyett egyenesen ezeknek aláaknázására irányultak. Magunkra hagyatottságunkban annyira értékes lehet azonban a legcsekélyebb állami támogatás is és olyan veszedelmet rejthet magában minden további ellenséges szellemű intézkedés, hogy parlamenti csoportunknak a gazdasági javaink és intézményeink ellen irányuló támadások kivédésére, sőt ezen túlmenően a nekünk is kijáró állami támogatás és törvényes védelem kiküzdésére irányuló harcát változatlan odaadással és szivóssággal folytatnia kell. Közgazdasági szakosztályunk adatgyűjtő és felderítő munkássága ezen a téren továbbra is útmutatásul és támogatásul szolgálhat.

Az állami támogatásnak úgy erkölcsi, mint anyagi téren való kiküzdése azonban elvégzendő munkánknak csak egy része lehet és semmilyen körülmények között sem elég ahhoz, hogy magyar kisebbségünk gazdasági erejét és önállóságát kellőképpen megalapozza. Az imperiumváltozás előtt egész gazdasági életünk a jólműködő és államilag minden tekintetben támogatott országos organizációk szerves függvénye és kiegészítő része volt, de kisebbségi sorban egészen más a helyzetünk. Ha tarthatunk is igényt reá, mégsem építhetünk arra, hogy az államhatalomtól, a központi kormányzattól s az országos organizációktól megkapjuk mindazt a támogatást, amelyre népünk anyagi és kulturális értékeinek megőrzése és kifejlesztése szempontjából annyira szükségünk lenne. Azt a hiányt, amit nekünk nagyobb gazdasági egységhez való kapcsolatunk és az ezek révén nyert támogatás elvesztése okozott, csakis jól megszervezett gazdasági függetlenségünk és önállóságunk pótolhatja. Közgazdasági szakosztályunknak igyekeznie kell tehát új munkaalkalmak felkutatásával, meglevő erőinknek új szempontok szerint leendő koncentrálásával és megszervezésével népünket fokozottabb, öntudatos gazdasági összetartásra és ezzel nagyobb gazdasági önállóságra nevelni.

A tömörülésben rejlő erőt kisebbségi életünk valamennyi megnyilatkozásában fel kell ismernünk. Ugyanolyan összetartásra van szükségünk gazdasági, mint politikai téren. Ennek az összetartásnak alapjaira egyesült erővel kell felépítenie azokat a támasztópilléreket, amelyek az őket összefogó gazdasági öntudatunk és önbizalmunk segítségével hivatva lesznek arra, hogy alátámasszák azt az épületet, mely nekünk a különböző megpróbáltatások közepette védelmet és biztos fedelet nyújt. Vajmi kevés eredményre vall, hogy több, mint tízévi kisebbségi élet és megpróbáltatások után ilyen támasztópillérek felépítésére jóformán csak kísérletek tétettek és hogy azok a magános, düledező oszlopok, amelyek a romok között még fenn tudják tartani magukat, a reájuk nehezedő terheket közös fundamentum és összefogó keretek hiányában hordozni nem tudják. Szakosztályunknak kell gondoskodnia nemcsak arról, hogy gazdasági intézményeink egész kisebbségi népünk gazdasági öntudatának

szilárd alapjára helyeztessenek, hanem arról is, hogy a támasztópillérek fölé emelkedő boltívekben a különböző irányokból kiinduló hatóerők ne egymást emésszék föl, hanem harmonikusan kiegyenlítődve az egész épületet még erősebbé tegyék.

Erőink mai szétforgácsoltsága mellett sem beszélhetünk gazdasági organizációnk teljes hiányáról. A régi keretek felhasználásával, vagy újak létesítésével, részben öntudatosan, részben pedig a parancsoló gazdasági szükségességből eredő öntudatalatti megérzés alapján több olyan intézményünk létesült, amelyek az előbb említett támasztópillérek szerepének betöltésére teljesen alkalmasak lennének. Gondoljunk csak az Erdélyi Bankszindikátusra, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségére, a Hangya-szövetkezeti Központra, a Minerva Biztosító Részvénytársaságra, az Erdélyi Magyar Földhitelintézetre, az Erdélyi Gazdasági Egyletre, a Minerva Nyomdai és Irodalmi Műintézetre, sajtószervezetünkre és úgy egyházaink, mint más társadalmi és kulturális intézményeink egyéb létesítményeire. Mi hiányzik tehát? Semmi más, mint ezen intézmények fontosságának kellő felismerése és ebből fakadó támogatása. Támogatás alatt pedig nemcsak a szélesebb néprétegek bekapcsolódása értendő, hanem az is, hogy az egyes intézmények a reciprocitásban rejlő erőt és egymásrataltságukat szintén felismerjék. Hol tartunk ma gazdasági téren és hol tartanánk akkor, ha kisebbségi népünk kötelékébe tartozó valamennyi egyén, testület és intézmény lelkiismeretbeli kötelezettségének ismerné azt, hogy gazdaságilag csak saját vállalatait és szervezeteit támogassa?

A tömörülésben rejlő erő felismerése hozza meg a gazdasági öntudatot és önbizalmat, amely közvetlenül a közös és erős gazdasági front kialakulásához vezethet.

Megtisztelő megbízatásomból kifolyólag ez alkalommal arra kell szorítkoznom, hogy gazdasági problémáink közül csak egy, aránylag kis komplexumot ragadják ki és az ennek körébe vágó adatokkal mutassak reá, hogy meglevő gazdasági erőink öntudatos tömörítésével milyen eredményeket érhetünk el.

A biztosítási ágazat kisebbségi életünk gazdasági megala-

pozásának szempontjából úgyszólván még teljesen szűz talaj. A biztosítás kérdésével tehát nem mint üdvös és ma már nélkülözhetetlen gazdasági tényezővel kívánok e helyen foglalkozni, mert ennek a kérdésnek fontosságát különböző társadalmi rétegeink már elég nagy mértékben felismerték. Nem arról kell beszélnünk, hogy egyáltalán, vagy mit és hogyan, hanem inkább csak arról, hogy hol biztosítsunk.

Annak megvilágítására pedig, hogy a biztosítás kisebbségi életünknek milyen fontos tényezőjévé válhatik, csak kevés adat szükséges, A rendelkezésre álló statisztikák alapján megállapítható, hogy Románia egész lakossága csak a belföldön működő biztosító intézeteknek évenként mintegy 2 milliárd lei biztosítási díjat fizet. A különböző nemzetiségek számarányának figyelembevétele mellett ebből a hatalmas összegből a magyarságra évi 235 millió, míg a német kisebbségre 95 millió lei esik. Nem tulzott, sőt inkább redukált számok ezek, ha tekintetbe vesszük, hogy a román nagyvállalatok elég tekintélyes része – ellentétben a kisebbségi vállalatokkal – jórészt idegen tőkével dolgozik és ebből kifolyólag biztosításainak egy része még ma is a külföldi, nagy biztosítóintézeteknél van elhelyezve.

A dolog természeténél és a disszidensek mindig tekintélyes táboránál fogva nem számíthatunk arra, hogy az egész magyar kisebbség összes biztosításait egyetlen intézethez koncentrálhassuk, de az elérhető eredmény mértékére nézve komoly számítási alapot nyújthat az, amit a német kisebbség már eddig is elért.

Azt a szerepet, amelynek betöltésére magyar kisebbségünknel a Minerva Biztosító Rt. hivatott, a szász testvérenemzetnél évek óta a nagyszebeni Transsylvania Biztosítóbank tölti be. Ennek az intézetnek multévi díjbevétele ke-
reken 70 millió lei volt. Ha tehát figyelembe vesszük a német kisebbség számarányát és ezt az egész ország lakossága által fizetett biztosítási díjakhoz viszonyítjuk, arra a megállapításra jutunk, hogy a német kisebbségnek már eddig is sikerült az általa évenként fizetett és 95 millió leire tehető biztosítási díjak közel 74%-ának megfelelő összegű bevételt saját intézetéhez koncentrálni. Ugyanezen az alapon nekünk is kilátásunk lehet arra, hogy saját intézetünk

díjbevételeit céltudatos gazdasági politika mellett sikerülni fog a romániai magyarság állal évenként már ma is fizetett 235 millió lei 70–75%-ára, vagyis kereken 170 millió leire emelni. Nem sok hozzáértés kell annak megítéléséhez, hogy egy ilyen évi díjbevéttel rendelkező kisebbségi intézmény a romániai magyarság gazdasági életének szempontjából milyen perspektivákat nyújtana. Hangsúlyoznom kell, hogy – ha gazdasági tömörülésünk nem elérhetetlen fantazmagória – ezek a számok nem utópisztikusak, hanem a legszigorubb reálítások keretein belül mozognak.

A biztosító-intézetekre nézve fokozott mértékben áll az az elv, hogy a vállalat rentabilitása, üzletköréhez viszonyítva, fokozott mértékben növekedik. Egy hasonló méretű biztosítóintézet a kockázatok nagy részét egymagában vállalhatná és csak aránylag kis mértékben lenne a viszontbiztosítóintézetekre utalva, miáltal bevételeinek a károk és adminisztrációs költségek levonása után fenmaradó részét saját céljaira fordíthatná.

A Transsylvania Biztosítóbanc a múlt évben 70 millió lei díjbevétel mellett közel $4\frac{1}{2}$ millió lei tiszta hasznot produkált. Gondoljunk csak arra, hogy kisebbségi magyar egyházaink hány jótékonyági és kulturintézményt tarthatnának fenn abból, ha a tulajdonukat képező Minerva Biztosító Rt. útján hasonló, sőt számarányuknál fogva ennél még nagyobb jövedelemhez jutnának.

Azonban nemcsak arra kell figyelemmel lennünk, hogy egy ilyen intézet milyen tiszta hasznot produkálhat és ebből az őt fenntartó néprétegek gazdasági és kulturális céljaira mit áldozhat, hanem ennél is fokozottabb mértékben kell tekintetbevennünk azt, hogy hasonló díjbevétel mellett megnyit tesznek ki azok az adminisztrációs és egyéb költségek, amelyek fizetések, üzletszerzési és inkasszójutalékok, orvosi, becslési és szakértői díjak címén évenként kifizetésre kerülnek, mert hiszen természetes, hogy egy kifejezetten kisebbségi intézetnél ezek az összegek úgyszólván kivétel nélkül ugyanazon kisebbséghez tartozó egyéneknek és alakulatoknak, tehát magának az illető kisebbségi népnek javára esnek.

A Minerva Biztosító Rt. szűk keretei és szerény díjbevétele mellett már a múlt évben is 9. millió leuval alimen-

tálta fenti cimeken az erdélyi magyarságot. Ezen költség-aránynak az intézet fejlődésével természetesen redukálnia kell, mert a regie-költségek csak kisebb bevételű és erősen fejlődő intézeteknél ilyen aránytalanul nagyok. Nagyobb intézeteknél is arra kell számítani azonban, hogy fenti kiadások fedezesere a díjbevételeknek kb. egyharmadrésze szolgál. Évi 70 millió lei díjbevétel mellett tehát kereken 57 millió lej térülne vissza ezen az uton kisebbségünk javára, ami sok száz család tisztességes megélhetését biztosítaná.

Ennek a hatalmas összegnek legnagyobb része ma saját gazdasági törekvéseinktől és szervezetünktől távolálló zsebekbe vándorol, mert egész Romániában csak egyetlen olyan biztosítóintézetünk van, amely valóban a miénk: az erdélyi kisebbségi magyar egyházak tulajdonát képező Minerva Biztosító Rt. Ennek az intézetnek pedig múlt évi teljes díjbevétele csak 12 millió lei volt és még a folyó évben sem fogja a 20 millió leit meghaladni. Valahányszor erre és a biztosítás kisebbségi alapokra való helyezésének gondolatában rejülő hatalmas helyzeti energiára gondolok, szeretném az illetékes tényezők és népünk szélesebb rétegeinek öntudatába hasonló erővel átvinni azt a lenyűgöző hatást, amit reám ezek a perspektívák gyakorolnak.

Ha ez sikerülni fog, akkor sem mi leszünk az elsők, akik a biztosításnak, mint a kisebbségi nemzetgazdasági élet fontos tényezőjének hivatását felismerjük. A szász testvérenemzet hasonló célú intézetének, a Transsylvania Biztosítóbanknak 1920-ban még csak alig 3 millió lei évi díjbevétele volt, 1929-ben, tehát rövid kilenc év múlva pedig már több, mint 70 millió. Ezenkívül hivatkozhatunk arra is, hogy az erdélyi románság még jóval az impériumváltás előtt, ugyancsak Nagyszebenben, megalapította a maga hasonló célú biztosítóintézetét, a Banca Generală de Asigurare képeiben. Ennek az intézménynek létjogosultságát a magyarság annyira elismerte, hogy a társaság első viszontbiztosí-

* Ebben a hányadban természetesen bennefoglaltatik a viszontbiztosítóintézetektől visszatérülő költség hozzájárulás is, mert fenti esetben kevesebb fontossággal bír az, hogy ezek a költségek kinek a terhére, mint inkább az, hogy kinek a javára esnek.

tója és patronizáló intézete maga az Első Magyar Általános Biztosító Rt. volt.

Azt a gondolatot tehát, amelynek fontosságát kisebbségi sorsban az erdélyi románság is felismerte, azt a gondolatot, amelyet az erdélyi szász nép olyan hatalmas intézettel valósított meg, elhanyagolnunk nekünk sem szabad, mert gazdasági épületünknek ez lehet és ez kell, hogy egyik legerősebb támasztópillére legyen. Ennek eléréséhez pedig nem kellene sem parlamenti harcok, sem megfeszített munka, vagy anyagi áldozat, csupán csak faji öntudatból fakadó köteleltségérzet.

*

Az előadottak alapján bátor vagyok határozati javaslatomat a következőkben előterjeszteni:

Az Országos Magyar Pártnak 1930. október havában Szatmáron megtartandó Nagygyűlése

teljes mértékben felismeri és méltányolja a biztosításnak mint kisebbségi gazdasági életünk egyik fontos tényezőjének jelentőségét, miért is valamennyi tagjának, valamint ezek erkölcsi, társadalmi, kulturális és gazdasági alakulatainak figyelmét a biztosítási üzletág horderejére és fontosságára nyomatékosan felhívja;

ugyanakkor szerető gondoskodással figyelemmel kíséri az erdélyi kisebbségi egyházak által fentartott Minerva Biztosító Részvénytársaság működését és fejlődését, mint olyan vállalatét, amely a magyar kisebbségi gazdasági koncentráció gondolatának a biztosítások terén leendő megvalósítását tűzte ki céljául.

A Szakosztály az előadói javaslatot
hozzászólás nélkül egyhangulag elfogadja.